

LIIGITAMINE JA MÄRKÕNASTAMINE ESTERIS**SISUKORD**

072	ÜLDINE UDK INDEKS (MK)	2
080	TÄIELIK UDK INDEKS (K)	2
600	MÄRKÕNAKS ISIKUNIMI , PERSONAALIA (K)	3
610	MÄRKÕNAKS KOLLEKTIIVI NIMI (K)	3
611	MÄRKÕNAKS AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K)	4
630	MÄRKÕNAKS ÜHTLUSPEALKIRI (K)	4
650	TEEMAMÄRKÕNA EMSIST (K).....	4
651	KOHAMÄRKÕNA (K)	5
653	AJAMÄRKÕNA (K)	5
655	VORMIMÄRKÕNA (K)	6
	LISAMÄRKÕNADE VÄLJAD	6
	MÄRKÕNASTAMISE PÕHIMÕTTED	7

072 Üldine UDK indeks (MK)**Sisukord**

Pannakse rahvusbibliograafiasse kuuluvale materjalile, igale kirjele ainult üks indeks [RB liigitustabelist](#) (viimasest redaktsioonist)

I indikaator – tühi

II indikaator – 7

[|a] indeks (alamvälja tähist pole vaja ette kirjutada)

|2 *udkrb* (lühend indeksi allika näitamiseks)

N: 072 #7 336|2udkrb

072 #7 633/635|2udkrb

072 #7 821.511.113-93|2udkrb

Osa raamatukogusid kasutab seda välja ka väliskirjanduse puhul.

080 Täielik UDK indeks (K)**Sisukord**

UDK registrisse minev indeks.

Vt. ka [Soovitavad UDK vormimäärjad](#), [UDK täiendusvihik](#)

Indikaatorid tühjad

[|a] põhiindeks (koos erimäärajaga)

|x üldmääraja (koht, keel, rahvus, vorm, aeg, omadus, materjal, isik).
Kui on mitu üldmäärajat, korrata alamvälja x.

|2 *est* (indeks vastab eestikeelsetele tabelitele)

mrf (indeks vastab MRFile, enam ei kasutata)

vn (indeks vastab venek. tabelitele, kasut. harva)

*Ajutiselt võib siin olla ka teistsuguseid koode, mis on tulnud konverteerimisel ja rekataloogimisel (*udkrb, ep, vk, udkkrt jt*). Selliste koodidega indeksid tuleb kustutada või parandada, kui lisatakse õiged indeksid.*

N: 080 001.81|2est

080 81'1|2est

080 82 : 111.852|2est (*suhtemärgi ees on tühik*)

080 222/224|2est

080 550.34|x(794)|2est

080 94|x(474.2)|x"19"|x(075)|2est

080 39|x(=81/82)|2est

080 629.78|x(031)|2est

600 Märksõnaks isikunimi, personaalia (K)[Sisukord](#)**I indikaator**

- 0 – esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 – esimeseks elemendiks perekonnanimi
- 3 – esimeseks elemendiks suguvõsanimi

II indikaator

- 4 – allikas määratlemata

- [|a] isikunimi
- |b numeratsioon (nt. valitsejatel, paavstidel)
- |c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (pseud., vanem, Prantsusmaa kuningas)
- |d daatumid
- |e roll (kui ei ole autor ja kui järgneb |t)
- |t teose pealkiri (kui käsitletakse kindlat teost, nt arvustuste puhul)
- |n teose osa number
- |p teose osa pealkiri

- N: 600 14 Klas, Eri,|d1939-
600 14 Klas, Eri,|d1939-.|tKes ma olen?
600 04 Karl|bXII,|cRootsi kuningas,|d1682-1718
600 34 Bourbonid,|cdünastia
600 14 Pedajas, Priit,|d1954-,|elavastaja.|tMao tee kalju peal

610 Märksõnaks kollektiivi nimi (K)[Sisukord](#)**I indikaator**

- 1 – esimeseks elemendiks võimupiirkonna nimi
- 2 – esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

- 4 – allikas määratlemata

- [|a] kollektiivi nimi või võimupiirkonna nimi
- |b allüksuse nimi

- N: 610 14 Euroopa Liit
610 14 Soome.|bEduskunta
610 24 RAM (meeskoor)
610 24 Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing
610 24 Tartu Ülikool.|bEesti keele õppetool

Kollektiivi nime täpsustavad sõnad on sulgudes samal alamväljal.

611 Märksõnaks ajutise kollektiivi nimi (K)[Sisukord](#)

Siia kuuluvad sündmused, üritused jms.

I indikaator

2 – esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

4 – allikas määratlemata

[|a] ajutise kollektiivi nimi
|e allüksus
|n järjenumber
|d toimumise aeg
|c toimumise koht

N: 611 24 ESTO|n(7 : |d1996 : |cStockholm, Tallinn)
611 24 Eesti teatriloo konverents|d(1998)

630 Märksõnaks ühtluspealkiri (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse autorita (anonüümse) teose käsitleste puhul.

I indikaator

0-9 (järjestuses arvestamata sümbolite arv)

II indikaator

4 (allikas määratlemata)

[|a] teose ühtluspealkiri
|n teose osa number
|p teose osa pealkiri
|d lepingu allakirjutamise aeg
|l keel (näidata ainult siis, kui käsitletakse keelelisest küljest)

N: 630 04 Piibel. |pUus Testament
630 04 Kalevipoeg. |lVene keeles
(käsitletakse "Kalevipoja" tõlget vene keelde)
630 04 Sakala (ajaleht)

650 Teemamärksõna EMSist (K)[Sisukord](#)

[Eesti märksõnastik \(EMS\)](#)

I indikaator

määratlemata

II indikaator

9 (allikaks EMS, vanematel kirjetel EÜM)

[|a] märksõna

N: 650 #9 kristallisatsioon
 650 #9 kristlik sotsialism
 650 #9 krohvimine

651 Kohamärksõna (K)[Sisukord](#)[Eesti märksõnastik \(EMS\)](#)**I indikaator** – tühi**II indikaator**

4 (allikas määratlemata, esineb vanematel kirjetel)
 9 (allikaks EMS)

[|a] märksõna

N: 651 9Eesti
 651 9Pärnu jõgi
 651 9Läänemeremaad
 651 9 Kiievi-Vene riik
 651 9Lõuna-Aafrika
 651 9 Vana-Kreeka
 651 9 Eestimaa kubermang

653 Ajamärksõna (K)[Sisukord](#)[Eesti märksõnastik \(EMS\)](#)

Ajamärksõnadena käsitame ainult aastaarvudega väljendatud ajavahemikke ja sajandite numbreid. Aastaarve sisaldavad ajaloosündmuste nimed (1905.-1907. a. revolutsioon) ja sõnalised ajalooperioodid (keskaeg) paneme väljale 650.

I indikaator – tühi

II indikaator 4 (allikas määratlemata, kasutada hädavajadusel)
 9 (allikaks EMS)

[|a] märksõna

N: 653 #9 1918-1940
 653 #9 13. saj.
 653 #9 19. saj. lõpp
 653 #4 1997
 653 #4 1932-1939

655 Vormimärksõna (K)**Sisukord**

Teose vormi või žanri tähistav sõna.

Vaata vormimärksõnade valimit [EMSi](#)s või nimestikku [Vormi- ja žanrimärksõnu EMSi](#)s.

I indikaator – tühi**II indikaator**

9 (allikaks EMS)

[|a] märksõna

N:	655 #9	ajaloolised romaanid
	655 #9	teatmikud
	655 #9	reisijuhid

NB! Märksõnade järjekord kirjes ei pea olema tingimata väljanumbriline, vaid võib panna märksõnad loogilisse järjekorda.

Lisamärksõnade väljad**Sisukord**

690	1	Tallinna Keskraamatukogu
690	2	Eesti Meditsiiniraamatukogu (enam ei lisandu)
690	3	Eesti Hoiuraamatukogu
691	0	RR, eelkataloogi märksõna <i>See on ajutine, seniks kui eelkirjest saab päriskirje.</i>
	1	RR, majandus ja poliitika
	2	RR, kirjandusteadus
	3	RR, RVO
	4	RR, raamatukogundus
	6	RR, Euroopa Liit
	7	RR, kunst, teater, film
	8	RR, konverteerijate üldine märksõna, ajutine <i>Seda palun mitte alles jätta, kui toimub de visu märksõnastamine.</i>
	9	RR, NAO
692		Tartu Ülikooli raamatukogu
693		Kunstiakadeemia raamatukogu
694		Pedagoogikaülikooli raamatukogu (enam ei lisandu)
695	0	Akadeemilise Raamatukogu üldfond
	1	Akadeemilise raamatukogu baltikaosakond
696		Tehnikaülikooli raamatukogu
697		Muusikaakadeemia märksõna [varem kasutanud Muusikaakadeemia, KTK, TÜR, TlnKR nii: teine ind. 9 (pärit EMSi)s või 4 (lisamärksõna)]
698		Maaülikooli raamatukogu
698	1	Tartu Oskar Lutsu nim Linnaraamatukogu
698	2	Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste raamatukogu (enam ei lisandu)
699		Vanaraamatu märksõnad (kõik vastavad raamatukogud)

Vt ka [Sissejuhatus märksõnastamise metoodikasse](#).

1. Kasutame MARC21-vormingut täies ulatuses – 6XX väljad

2. Järelkoordineeritud märksõnastamine

- eelkoordinatsioon (märksõnad ühendatakse liitmärksõnaks märksõnastamise ajal kindlate reeglite järgi)
- **järelkoordinatsioon** (märksõnad lisatakse kirjele liitmärksõnade loendina, kombinatsioone saab moodustada otsingul)

3. Märksõnastamise tase – kohustuslik on adekvaatne märksõnastamine, süvamärksõnastamine lisandub vastavalt vajadusele

Märksõnastamise tasemed:

- **adekvaatne** (teavikukohane) märksõnastamine – vaadeldakse teavikut tervikuna, mitte selle üksikuid osi; märksõnade spetsiifilisus vastab aineistiku spetsiifilisusele (niivõrd kuivõrd märksõnastik võimaldab) **spetsiifilise märksõna põhimõte** – kasutatavast märksõnastikust leida peegeldatavatele mõistetele kõige täpsemalt vastavad märksõnad
- üldistav märksõnastamine – teaviku aineistik paigutatakse laiemale teemale alla; märksõnad on üldisemad kui teose aineistik
- süvamärksõnastamine – lisaks teose kui terviku vaatlusele peegeldatakse ka eraldi selle üksikuid osi; märksõnad on spetsiifilisemad kui teose aineistik tervikuna

4. Märksõnastamine ei tohi olla anonüümne – lisada 9XX väljale oma andmed.

Koostaja Sirje Nilbe
sirje.nilbe@nlib.ee
6307 163